

Aan:
het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
t.a.v. de heer K. van der Hoorn
Postbus 20401
2500 EK 'S-GRAVENHAGE

Assen, 23 juni 2020
Ons kenmerk 26/5.1/2020001333
Behandeld door mevrouw D. Wimmers (0592) 36 55 14
Onderwerp: Advies aanvraag opsporingsvergunning geothermie 'Klazienaveen 2'

Geachte heer Van der Hoorn,

Op 29 april 2020 verzocht u ons advies uit te brengen over de aanvraag van Aard-warmte Klazienaveen BV voor de opsporingsvergunning geothermie 'Klazienaveen 2'. U verzocht ons hiervoor eveneens adviezen in te winnen bij de gemeenten en waterschappen van het gebied waarop de aanvraag betrekking heeft. De minister van Economische Zaken en Klimaat betreft alle adviezen bij zijn besluit over de aanvraag. In de bijlage treft u ons advies en de adviezen van de waterschappen Hunze en Aa's en Vechtstromen en het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Emmen aan.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Drenthe,

, voorzitter

, secretaris

Bijlage(n):

1. Advies van de provincie Drenthe
2. Advies van het college van Burgemeester en Wethouders van Emmen
3. Advies van het dagelijks bestuur van het waterschap Hunze en Aa's
4. Advies van het dagelijks bestuur van het waterschap Vechtstromen

md/coll.

Afschrift aan:

- Provinciale Staten van Drenthe
- het college van Burgemeester en Wethouders van Emmen, Postbus 30001, 7800 RA Emmen
- het dagelijks bestuur van het Waterschap Vechtstromen, Postbus 5006, 7600 GA Almelo
- het dagelijks bestuur van het Waterschap Hunze en Aa's, Postbus 195, 9640 AD Veendam

Bijlage 1 Advies van de provincie Drenthe

1. Het aangevraagde gebied

Advies

Wij adviseren de minister zijn beslissing over de toekenning van het aangevraagde gebied te bezien in samenhang met

- zowel de voorgenomen overdracht van (een deel van) de aansluitend gelegen geothermie concessie 'Klazienaveen' als
- de realiseerbaarheid van het door de aanvrager voorgenomen project.

Toelichting

Aardwarmte Klazienaveen BV (Aardwarmte) vraagt het gebied 'Klazienaveen 2' aan, om een geothermieproject, gebaseerd op een doublet van de twee gesuspendeerde gasputten Emmen-16 en Emmen-14, zo vlot mogelijk te kunnen realiseren. De desbetreffende putten zijn eigendom van de Nederlandse Aardolie Maatschappij BV (NAM). Zij bevinden zich in de aansluitend gelegen concessie Klazienaveen, die aan de provincie Drenthe en de gemeente Emmen is toegekend.

Provincie en gemeente zijn in gesprek met Tullip Energy Exploration & Development B.V. (Tullip), Shell Geothermal B.V. (Shell) en EBN Aardwarmte B.V. (EBN) over de overdracht van (een deel van) deze concessie ten behoeve van de ontwikkeling van aardwarmte door middel van voornoemde putten voor in eerste instantie de glastuinbouw in het gebied. *Echter, het besluit over deze overdracht is nog niet door ons genomen.* Bovendien ligt de uiteindelijke beslissing op een verzoek tot overdracht bij de minister van Economische Zaken en Klimaat.

Daarnaast hebben Shell en EBN op dit moment nog niet besloten toe te treden tot het consortium Aardwarmte, waarvan Tullip nu (nog) de enige aandeelhouder is. Aangezien Shell zowel financiële middelen als de putten voor het doublet als asset in het consortium zal inbrengen, is dus nog niet zeker dat het project daadwerkelijk door Aardwarmte uitgevoerd zal kunnen worden zoals voorzien.

Ook is nog niet bekend of de SDE+-subsidie voor het project is toegekend. Tenslotte is de integriteit van beide putten nog niet getest, wat eveneens een voorwaarde is om het project uit te kunnen voeren.

Een partij die geothermie wil ontwikkelen met de putten Emmen-14 en Emmen-16 zal dienen te beschikken over de ondergrondse ruimte die de gehele invloedssfeer van het doublet omvat. Dit gebied valt nu deels in de concessie Klazienaveen en deels in het gebied van de aangevraagde concessie Klazienaveen 2.

Vanuit het oogpunt van doelmatig gebruik van de ondergrond en de wenselijkheid van hergebruik van bestaande putten ten behoeve van geothermie, achten wij het van belang dat het gebied wat de totale invloedssfeer van de putten Emmen-14 en Emmen-16 omvat uiteindelijk bij één en dezelfde uitvoerende partij terecht komt.

2. Technische en financiële aspecten

Advies

Wij adviseren de minister zeker te stellen dat de aanvrager beschikt over voldoende:

- technische kennis en vaardigheden om het project veilig en efficiënt uit te voeren;
- financiële middelen om het project volgens de gangbare standaarden uit te kunnen voeren, een eventuele tegenslag op te kunnen vangen en een calamiteit te kunnen voorkomen dan wel de gevolgen ervan te kunnen mitigeren.

3. Milieutechnische aspecten van het gebied

Advies

Wij adviseren de minister zorg te dragen dat Aardwarmte voldoende maatregelen treft (zoals monitoring & rapportage) zodat lekkage van zeer zout heet water, wat de bodem en drinkwaterlagen in de regio zou kunnen verontreinigen, vermeden wordt. Het betreft dan vooral de bescherming van de lagen boven de zogenoemde Breda Klei.

4. Maatschappelijke aspecten: seismische risico's

Advies

Wij adviseren de minister ervoor te zorgen dat op voorhand duidelijkheid bestaat over de seismische risico's die mogelijk gerelateerd zijn aan het voorgestelde project ten behoeve waarvan de concessie 'Klazienaveen 2' wordt aangevraagd.

Toelichting

Het nabijgelegen gasveld Roswinkel heeft een uitgebreide historie van geïnduceerde seismiciteit. Het desbetreffende project beoogt heet water te winnen uit dezelfde geologische lagen waaruit in Roswinkel gas gewonnen is. Vanwege de korte afstand tussen het veld en de putten Emmen-14 en 16 is de verwachting dat veld en putten met elkaar in contact staan. Er is volgens de aanvraag weliswaar een Qcon/IF Technology analyse uitgevoerd, maar juist vanwege de seismische gevoeligheid van Roswinkel en het feit dat geothermie nog zijn maatschappelijke acceptatie moet verdienen, is dit een belangrijk aspect waar op voorhand duidelijkheid over moet zijn.

Bijlage 2 Advies van het college van Burgemeester en Wethouders van Emmen
Zie bijlage

Bijlage 3 Advies van het dagelijks bestuur van het waterschap Hunze en Aa's
Zie bijlage

Bijlage 4 Advies van het dagelijks bestuur van het waterschap Vechtstromen
Zie bijlage

Raadhuisplein 1
7811 AP Emmen
t. 14 0591
f. 0591 685599

Postbus 30001
7800 RA Emmen
e. gemeente@emmen.nl
i. gemeente.emmen.nl

Gedeputeerde Staten van de Provincie Drenthe
Ter attentie van mevrouw D. Wimmers
Postbus 122
9400 AC Assen

team
Economie

ons kenmerk	uw kenmerk	bijlage	behandeld door	BSN
130542- 202020.002365	22/fdP,M1202000 1 1 42	Geen	J. Deuten	
datum	telefoon	fax	e-mail	
3 juni 2020	14 0591		gemeente@emmen.nl	

Onderwerp: Advies opsporingsvergunning geothermie Klazienaveen 2

Geacht college,

Op 25 mei jl. heeft u ons verzocht om een advies te geven over een nieuw concessiegebied voor de winning van geothermische aardwarmte in Klazienaveen. Wij hebben uw verzoek in goede orde ontvangen en hebben het volgende besluit genomen.

Besluit

Voor de winning van geothermische aardwarmte hebben wij geen bezwaren tegen een nieuw concessiegebied nabij het bestaande concessiegebied te Klazienaveen.

Vertrouwende u voldoende te hebben ingelicht.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van Emmen,
de gemeentesecretaris,

M. Plantinga-Leenders

de burgemeester,

H.F. van Oosterhout

PROVINCIE DRENTH	
No.:	2020 00 1248
afgek.:	05 JUNI 2020
TEAM:	WBM
TE BEH. DOOR:	
DWS:	G.AFD.:

Provincie Drenthe
Mevrouw M.J. Wimmers
Postbus 122
9400 AC ASSEN

Aquapark 5, Veendam
Postbus 195
9640 AD Veendam
Tef 0598-693800
www.hunzeenaas.nl

Uw brief	20 mei 2020	Datum	4 juni 2020
Ons kenmerk	Z25615/20-060289	Behandeld door	Wilfried Heijnen
Onderwerp	Advies Opsporingsvergunning geothermieconcessie (aardwarmte) Klazienaveen 2	Doorkiesnummer	0598-693402

Geachte mevrouw Wimmers,

Op 20 mei 2020 hebben wij het verzoek ontvangen ons advies uit te brengen met betrekking tot de Opsporingsvergunning Geothermieconcessie (Aardwarmte) Klazienaveen 2. De aanvraag betreft de ontwikkeling van een geothermisch doublet voor levering van geothermische warmte in de omgeving van Emmen en Klazienaveen. Hiervoor worden de locaties EMM-14 en EMM-16 ingericht en het transport van aardwarmte via bovengrondse leidingen mogelijk gemaakt en is hiervoor het concessiegebied vergroot.

Het waterschap richt zich bij het advies van mijnbouwactiviteiten op zijn functionele taak en verantwoordelijkheden, namelijk de 'veiligheid' van waterstaatswerken, de 'waterkwantiteit' in peilbeheer en aan- en afvoer van water en de 'waterkwaliteit' voor schoon en ecologisch gezond water. Hiervoor dient het watersysteem optimaal ingericht, beheerd en onderhouden te worden. Compenserende maatregelen en de kosten die voor deze activiteiten eventueel gemaakt moeten worden in het watersysteem, zullen worden neergelegd bij de veroorzaker (vergunninghouder).

In de aanvraag voor de opsporingsvergunning ligt de focus voornamelijk op de financiële haalbaarheid en de potentie van de afzetmarkt, en niet op de risico's en de mitigerende maatregelen voor mens en milieu.

Om deze reden en vanuit de taakopvatting van het waterschap, adviseren wij om de aanvraag aan te laten vullen met de volgende informatie:

- een uitwerking van de risico's op bodemtrilling (waterveiligheid);
- een uitwerking van de risico's op bodemdaling (waterkwantiteit);
- een uitwerking van de risico's op lekkages van verticale en horizontale leidingen, inclusief de stoffen die bij zo'n lekkage vrij kunnen komen en de mogelijkheid tot verspreiding van deze stoffen naar grond- en oppervlaktewater en de effecten hierop (waterkwaliteit);
- een gedetailleerde uitwerking van het beoogde leidingen tracé (netwerk aardwarmte), om hierbij op te merken dat de Keurbepalingen van toepassing zijn en binnen 5 meter van hoofdwatgangen (bv. Scholtenskanaal) geen bovengrondse leidingen mogelijk zijn (Keurvergunning);

- het opnemen van een zekerheidstelling, waarin de veroorzaker aansprakelijk wordt gesteld voor alle kosten, incl. exploitatie en (milieu)schade) die hieruit mocht voorkomen. Hiervoor financiële middelen te reserveren, als een percentage van de opbrengsten. Wij adviseren deze middelen bij voorkeur te regelen in een extern van het bedrijf te plaatsen fonds.
- een publieksvriendelijke versie van de aanvraag.

Mocht u naar aanleiding van deze brief vragen of opmerkingen hebben, dan kunt u contact opnemen met de heer Wilfried Heijnen op bovenvermeld doorkiesnummer.

Hoogachtend,

namens het dagelijks bestuur,

b-a.

Jelmer Kooistra
Hoofd Beleid, Projecten en Laboratorium

Provincie Drenthe
T.a.v. mevr. D. Wimmers
Postbus 122
9400 AC ASSEN

D.Wimmers@drenthe.nl

postadres
Postbus 5006
7600 GA Almelo

bezoekadres
Kooikersweg 1 Almelo

t 088-2203333
e info@vechtstromen.nl
www.vechtstromen.nl

contactpersoon
M. Poppe
doorkiesnummer
088-2203404

uw kenmerk
Email 1 mei 2020
ons kenmerk
Z - 2027702/20084413

Datum
4 juni 2020
bijlage(n)
-

onderwerp

Advies opsporingsvergunning aardwarmte Klazienaveen 2, putten EMM-14 en EMM-16 (Aardwarmte Klazienaveen BV)

Geachte mevrouw Wimmers,

Op 1 mei 2020 hebben wij een adviesverzoek van u ontvangen voor de opsporingsvergunning van Aardwarmte Klazienaveen B.V.. De aanvraag betreft de ontwikkeling van een geothermisch doublet voor geothermische warmte in de omgeving van Emmen en Klazienaveen. Wij hebben dit verzoek ingeboekt onder zaaknummer Z - 2027702.

Het waterschap richt zich bij het advies van mijnbouwactiviteiten op een aantal zaken, namelijk de risico's van bodemtrillingen op onze waterstaatswerken, de risico's van bodemdaling op het watersysteem en de risico's op lekkages door aanwezige horizontale en verticale leidingen. In de aanvraag voor de opsporingsvergunning ligt de **focus op de financiële haalbaarheid en de potentie van de afzetmarkt, en niet op de risico's en de mitigerende maatregelen**. Om deze reden adviseren wij om de aanvraag aan te laten vullen met de volgende informatie:

- een uitwerking van de risico's op bodemtrilling;
- een uitwerking van de risico's op bodemdaling;
- een uitwerking van de risico's op lekkages van verticale en horizontale leidingen, inclusief de stoffen die bij zo'n lekkage vrij kunnen komen en de mogelijkheid tot verspreiding van deze stoffen;
- een publieksvriendelijke versie van de aanvraag.

Verder willen wij het bevoegde gezag meegeven aandacht te hebben voor **de financiële veerkracht van de aanvrager**. Wanneer de prognoses tegenvallen of wanneer er als gevolg van de activiteiten schade wordt **ondervonden, moet het bedrijf voldoende financiële middelen hebben om dit op te vangen**. Met de informatie uit de aanvraag vragen wij ons af of deze financiële middelen er zijn.

Mocht u naar aanleiding van deze brief vragen of opmerkingen hebben kunt u contact opnemen met de heer M. Poppe op bovengemeld doorkiesnummer.

Hoogachtend,
het dagelijks bestuur van waterschap Vechtstromen,
namens deze,

D. Santing, teamleider Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving

Wat vindt u van onze dienstverlening? Laat het weten via www.vechtstromen.nl/klanttevredenheid

PROVINCIE DRENTHE	
No.:	2020 00 1248
05 JUNI 2020	
afgek.:	WBM
TEAM:	
TE BEH. DOOR:	
DWS:	G.AFD.:

Provincie Drenthe
Mevrouw M.J. Wimmers
Postbus 122
9400 AC ASSEN

Aquapark 5, Veendam
Postbus 195
9640 AD Veendam
Tel 0598-693800
www.hunzeenaas.nl

Uw brief	20 mei 2020	Datum	4 juni 2020
Ons kenmerk	Z25615/20-060269	Behandeld door	Wilfried Heijnen
Onderwerp	Advies Opsporingsvergunning geothermieconcessie (aardwarmte) Klazienaveen 2	Doorkiesnummer	0598-693402

Geachte mevrouw Wimmers,

Op 20 mei 2020 hebben wij het verzoek ontvangen ons advies uit te brengen met betrekking tot de Opsporingsvergunning Geothermieconcessie (Aardwarmte) Klazienaveen 2. De aanvraag betreft de ontwikkeling van een geothermisch doublet voor levering van geothermische warmte in de omgeving van Emmen en Klazienaveen. Hiervoor worden de locaties EMM-14 en EMM-16 ingericht en het transport van aardwarmte via bovengrondse leidingen mogelijk gemaakt en is hiervoor het concessiegebied vergroot.

Het waterschap richt zich bij het advies van mijnbouwactiviteiten op zijn functionele taak en verantwoordelijkheden, namelijk de 'veiligheid' van waterstaatswerken, de 'waterkwantiteit' in peilbeheer en aan- en afvoer van water en de 'waterkwaliteit' voor schoon en ecologisch gezond water. Hiervoor dient het watersysteem optimaal ingericht, beheerd en onderhouden te worden. Compenserende maatregelen en de kosten die voor deze activiteiten eventueel gemaakt moeten worden in het watersysteem, zullen worden neergelegd bij de veroorzaker (vergunninghouder).

In de aanvraag voor de opsporingsvergunning ligt de focus voornamelijk op de financiële haalbaarheid en de potentie van de afzetmarkt, en niet op de risico's en de mitigerende maatregelen voor mens en milieu.

Om deze reden en vanuit de taakopvatting van het waterschap, adviseren wij om de aanvraag aan te laten vullen met de volgende informatie:

- een uitwerking van de risico's op bodemtrilling (waterveiligheid);
- een uitwerking van de risico's op bodemdaling (waterkwantiteit);
- een uitwerking van de risico's op lekkages van verticale en horizontale leidingen, inclusief de stoffen die bij zo'n lekkage vrij kunnen komen en de mogelijkheid tot verspreiding van deze stoffen naar grond- en oppervlaktewater en de effecten hierop (waterkwaliteit);
- een gedetailleerde uitwerking van het beoogde leidingen tracé (netwerk aardwarmte), om hierbij op te merken dat de Keurbepalingen van toepassing zijn en binnen 5 meter van hoofdwatgangen (bv. Scholtenskanaal) geen bovengrondse leidingen mogelijk zijn (Keurvergunning);

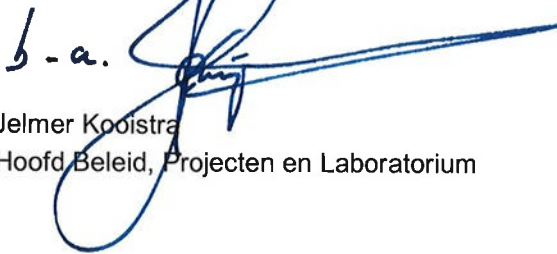

- het opnemen van een zekerheidstelling, waarin de veroorzaker aansprakelijk wordt gesteld voor alle kosten, incl. exploitatie en (milieu)schade) die hieruit mocht voorkomen. Hiervoor financiële middelen te reserveren, als een percentage van de opbrengsten. Wij adviseren deze middelen bij voorkeur te regelen in een extern van het bedrijf te plaatsen fonds.
- een publieksvriendelijke versie van de aanvraag.

Mocht u naar aanleiding van deze brief vragen of opmerkingen hebben, dan kunt u contact opnemen met de heer Wilfried Heijnen op bovenvermeld doorkiesnummer.

Hoogachtend,

namens het dagelijks bestuur,

b-a.

Jelmer Kooistra
Hoofd Beleid, Projecten en Laboratorium

